

تدوین مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سرابله

امیدعلی باپیری^۱، محراب شیرمحمدی^۲، زیبا ترک ملک^۳، زهرا حاتم نیا^۴

^۱ استادیار گروه روانشناسی، دکترای روانشناسی، دانشگاه اصفهان

^۲ کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی، فارغ التحصیل دانشگاه باخر ایلام (نویسنده مسئول)

^۳ کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی، فارغ التحصیل دانشگاه باخر ایلام

^۴ کارشناس ارشد آموزش ابتدایی، فارغ التحصیل دانشگاه باخر ایلام (نویسنده مسئول)

چکیده

این پژوهش با هدف تدوین مدل علی اعتیاد به اینترنت براساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سرابله انجام شد. پژوهش حاضر یک تحقیق توصیفی از نوع همبستگی به کمک مدلیابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل دانش آموزان پسر مشغول به تحصیل در مدارس دوره دوم متوسطه در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود که به منظور تعیین حجم نمونه با استفاده از جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۰) از میان آنها ۲۱۶ نفر به شیوه نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه های اعتیاد به اینترنت کیمبرلی یانگ (۱۹۹۸)، پرسشنامه سه عامل تاریک شخصیت تاریک جانسون و وبستر (۲۰۱۰) و پرسشنامه جرات ورزی کاتلر و گیورا (۱۹۷۶) بود. یافته ها نشان داد مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سرابله دارای برازش مطلوب می باشد. در سطح معناداری ۰/۰۵ بین سه عامل ماکیاولیسم، جامعه ستیزی، خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان رابطه منفی و معناداری وجود دارد. جرات ورزی بین ویژگی های شخصیتی ماکیاولیسم، جامعه ستیزی و خود شیفته با اعتیاد به اینترنت در دانش آموزان نقش میانجی را دارد. نتایج نشان داد که جرات ورزی می تواند اثر ویژگی های شخصیتی بر اعتیاد به اینترنت را کاهش دهد بنابراین مدارس می توانند برای ارتقای جرات ورزی در دانش آموزان و تقویت آن برنامه های آموزشی برای دانش آموزان اجرا کنند.

واژه های کلیدی: اعتیاد به اینترنت، ماکیاولیسم، خود شیفتگی، جامعه ستیزی، جرات ورزی

مقدمه:

در شروع قرن بیست و یکم تغییرات مستمر فضای اجتماعی در سایه اینترنت اتفاق افتاد. امروزه اینترنت تنها ابزار با ویژگی های شتاب و سرعت است و در کنار ارزانی و سهولت دسترسی آسان در عرصه های علمی ارتباطات اجتماعی سرگرمی ها و تجارت سیطره افکنده است (تاس، ۲۰۱۷). چیرگی و تسلط بی قید و شرط اینترنت بر عرصه های مختلف زندگی چنان است که کیفیت زندگی بدون حضور آن تحت تأثیر قرار خواهد گرفت (پونتس و همکاران، ۲۰۱۵). ویژگی های منحصر به فرد اینترنت و دنیای مجازی سبب محبوبیت و جذابیت چشمگیر این رسانه در میان کاربران شده است. دسترسی آسان، تنوع مطالب، امکان ناشناس ماندن، عضویت شبکه های اجتماعی و اجتناب از واقعیت های ناخوشایند زندگی از جمله این جذابیت هاست. در این میان عدم شناخت کافی نسبت به چگونگی استفاده از اینترنت در کنار جذابیت های آن در ترکیب با برخی از ویژگی های شخصی افراد موجب سوء استفاده مفرط از اینترنت می شود استفاده افراطی از اینترنت سبب شده است که در سال های اخیر پدیده ای به نام اعتیاد اینترنتی شکل گیرد (چن و فو، ۲۰۰۹). افراد از گروهه ای سنی مختلف از جمله کودکان نوجوانان و بزرگ سالان اکنون به اینترنت دسترسی آزاد دارند و از آن برای مقاصد متنوعی مانند کسب اطلاعات علمی، آموزش سلامت اخبار و موارد دیگر استفاده می کنند (ژانگ و همکاران، ۲۰۲۳). این پدیده به ویژه در میان دانش آموزان نوجوان، که در مرحله حساسی از رشد و توسعه هویت شخصی خود قرار دارند، قابل مشاهده است. اعتیاد به اینترنت به طور کلی به رفتارهایی اطلاق می شود که کاربر در استفاده از اینترنت بیشتر از آنچه که برای او مفید است، غرق می شود و به تدریج این وابستگی به اینترنت ممکن است به پیامدهای منفی در زندگی اجتماعی، تحصیلی، و روانی منجر شود. از عواملی که در افزایش و کاهش اعتیاد به اینترنت در نوجوانان تأثیر دارد، شخصیت است. شخصیت عبارت است از الگوی نسبتاً پایدار صفات و گرایش ها یا ویژگی هایی که تا اندازه ای به رفتار دوام می بخشد و به طور اختصاصی تر شخصیت از صفات یا گرایش هایی تشکیل میشود که به تفاوت های فردی در رفتار، ثبات رفتار در طول زمان و دوام رفتار در موقعیت های گوناگون می انجامد (خضری و معنوی پور ۱۳۹۵) در سالهای اخیر پژوهش در زمینه تفاوت های فردی به مجموعه های کوچکی از سازه های شخصیتی تبدیل شده است که به صفات تاریک معروف هستند و روانشناسان اجتماعی و شخصیتی در نتیجه انجام تحقیقات تجربی متوجه شده اند که صفات تاریک شخصیتی قادر هستند برخی تغییرات در رفتار انسان را به صورتی دقیق پیش بینی کنند (موور و اندرسون ۲۰۱۹). ویژگی های شخصیتی می توانند پیش بینی کننده های مهمی برای اعتیاد به اینترنت باشند. در این بین، سه عامل تاریک شخصیت (ماکیاولی، خودشیفتگی و جامعه ستیزی) به عنوان عوامل تأثیرگذار بررسی می شوند. ماکیاول گرایی به تمایل افراد به استفاده از روش های فریبنده و برای رسیدن به اهداف خود اشاره دارد. خودشیفتگی روانی شامل ویژگی هایی مانند ترس، اضطراب و عدم استحکام عاطفی است و در نهایت، جامعه ستیزی به رفتارهای خشن و غیرمؤثر نسبت به دیگران اشاره دارد. پژوهش ها نشان می دهند که این ویژگی ها می توانند رابطه معناداری با رفتارهای اعتیادی داشته باشند و بر تمایل افراد به استفاده مفرط از اینترنت تأثیر بگذارند (وینزر، ۲۰۱۴). در حوزه روانشناسی اجتماعی و مشاوره به مفهوم جرات ورزی توجه ویژه شده است و آن به دلیل تعاریف چند بعدی جرعت ورزی است که سه نقطه اصلی رفتار شناخت و عاطفه را پوشش می دهد (لی شین و زکریا، ۲۰۲۲)، جرات ورزی یک شیوه ارتباطی است که بر حقوق فرد به طریقی قابل احترام تأکید میکند و فرد به طور صریح و قابل قبول تر حرف هایش را ابراز میکند به طوری که دیگران بهتر آنها را می فهمند و در نتیجه کمک بیشتری برای رسیدن به حرف هایشان دریافت میکنند. رفتار جرات ورزی وجود یک ابراز خالصانه نقطه نظرات احساسات و باورها است رفتاری است که حقوق فرد با شأن و احترام رعایت میشود و رفتار جرات ورزی از طریق کلمات رفتار و عکس العمل های فرد مشاهده میشود (آورکیوا، ۲۰۱۵). همچنین جرات ورزی به عنوان یک سازه مهم در رفتار اجتماعی و مدیریت احساسات، تأثیر دارد. جرات ورزی به توانایی فرد در ابراز نیازها و احساسات خود به شیوه ای مثبت و محترمانه اشاره دارد. افرادی که دارای سطوح بالاتری از جرات ورزی هستند، ممکن است بهتر بتوانند از وابستگی به اینترنت اجتناب کنند و به جای آن، ارتباطات اجتماعی حقیقی را تقویت کنند. بنابراین، جرات ورزی در فهم پیچیدگی های اعتیاد به

اینترنت و پیشگیری از آن در میان دانش آموزان مفید است (وینزر، ۲۰۱۴). با توجه به مباحث مطرح شده، این پژوهش با هدف تدوین مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان انجام گرفته است.

مبانی نظری پژوهش:

امروزه یکی از روش های موثر در فرایند آموزش و انتقال دانش، استفاده از اینترنت و فضای مجازی است با پیدایش فضاهای مجازی استفاده از آنها جز جدایی ناپذیر، از زندگی بسیاری از دانش آموزان شده است، که بر روی کلیه جوانب زندگی آنها از جمله میزان مطالعه، عملکرد و انگیزه، پیشرفت تحصیلی تاثیر داشته است (خجسته و مصدقی، ۱۴۰۱). افراد از گروه های سنی مختلف از جمله کودکان نوجوانان و بزرگسالان اکنون به اینترنت دسترسی آزاد دارند و از آن برای مقاصد متنوعی مانند کسب اطلاعات علمی، آموزش، سلامت، اخبار و موارد دیگر استفاده می کنند (ژانگ و همکاران، ۲۰۲۳). در کنار تمام مزایای استفاده از فضای مجازی بهره گیری بیش از اندازه و افراطی از این فضا می تواند وابستگی و اعتیاد نسبت به آن را در پی داشته باشد اعتیاد به اینترنت معمولاً به عنوان شرایطی تعریف می گردد که در آن افراد از توانایی کنترل خویش در بهره گیری مناسب از اینترنت برخوردار نیستند و به شکل کاملاً افراطی وابستگی شدیدی را به اینترنت و استفاده از آن نشان می دهند (پورآقارودیره و همکاران، ۱۴۰۱). انجمن روانشناسی آمریکا نیز اعتیاد به فضای مجازی را به عنوان الگوی بهره گیری از اینترنت می داند که در طی یک بازه زمانی دو ماهه پیامدهای ناسازگارانه و اختلال عملکردی را برای فرد به همراه می آورد (درسپ، ۲۰۲۰). شواهد قابل ملاحظه ای وجود دارد که از ارتباط بین مشکلات روانی اجتماعی، عواطف منفی و پریشانی های مزمن با آسیب پذیری به اعتیاد حمایت کرده اند (سینها، ۲۰۰۸). یکی از عوامل بسیار مهم در آسیب پذیری و گرایش به آسیب های اجتماعی به ویژه اعتیاد به اینترنت عوامل شخصیتی هستند در واقع شخصیت نحوه تعامل فرد با عوامل آسیب زا را تعیین می کند. (هاستوسکی، پرو کوپ، ۲۰۱۸). شخصیت عبارت است از الگوی نسبتاً پایدار صفات و گرایش ها یا ویژگی هایی که تا اندازه ای به رفتار دوام می بخشد. به طور اختصاصی تر شخصیت از صفات یا گرایش هایی تشکیل می شود، که به تفاوت های فردی در رفتار، ثبات رفتار، در طول زمان و دوام رفتار در موقعیت های گوناگون می انجامد (خضری و معنوی پور، ۱۳۹۵) تلاش های گوناگونی پیرامون طبقه بندی صفات شخصیتی ناکارآمد، انجام پذیرفته است از این بین طبقه بندی صفات سه گانه تاریک شخصیت توجه زیادی در دهه گذشته در حیطه های روانشناسی اجتماعی و شخصیت جلب کرده است (جانسون و همکاران، ۲۰۱۲). اصطلاح شخصیت تاریک برای اشاره به سه صفت اجتماعی ناپسند، ماکیاولی، خودشیفتگی و جامعه ستیزی توسط پولهاوس و ویلیام (۲۰۰۲) مطرح گردید. این سه صفت به نوعی همگی بر شرارت اجتماعی، سردی عاطفی، دورویی و پرخاشگری تمرکز دارند (جانسون و مک کاین، ۲۰۱۲). جامعه ستیزی صفتی است که با تکانش وری، هیجان خواهی، رفتار غیر قابل پیش بینی، فریبندگی و فقدان اضطراب و همدلی مشخص می شود و دارای دو عامل جامعه ستیزی اولیه یا وسیله ای و جامعه ستیزی ثانویه یا متخاصم واکنشی است. جامعه ستیزی اولیه شامل جنبه های عاطفی سطحی همدلی پایین و بی احساسی بین فردی است و جامعه ستیزی ثانویه از جنبه های دغلكاری اجتماعی و انحراف تشکیل می شود و به روش های مختلف به جامعه ستیزی، روان آزرده تکانشی و پرخاشگر اشاره دارد. ماکیاولیگرایی نگرش های بدگمانی و بی اعتمادی و ناتوانی در تشخیص هیجان های دیگران مشخص می شود و ماکیاول ۴ گراها به استفاده از رفتارهای فریب آمیز، سوء استفاده گرانه و

1- Internet addiction

2 -Dresp

3 Three dark factors of personality

4 Machiavell

چاپلوسی به منظور انجام علایق شخصی خود دارند. این صفت با راهبرد اجتماعی فریبکاری و خدمت به خود با سه مولفه اصلی بدبینی فریبکاری و این دیدگاه که هدف وسیله را توجیه می‌کند، مشخص می‌شود. خودشیفتگی نیز به صورت حس خود استحقاقی، تسلط و خودشیفتگی تمرکز بر خود فقدان همدلی و نیاز به تحسین تعریف شده و با حرمت خود گسترش یافته، خودمحوری، حس بی‌همتایی قدرت و اقتدار مشخص می‌شود (عطا دخت و دیگران، ۱۳۹۸). مطالعه‌ای توسط (آینسورث و همکاران، ۲۰۱۷) نشان داد که سطح بالای ناهنجاری‌های شخصیتی می‌تواند به افزایش استفاده از بازی‌های آنلاین و دیگر فعالیت‌های اینترنتی منجر شود که نهایتاً به اعتیاد مستمر به اینترنت تبدیل می‌شوند. همچنین پژوهشی توسط (دورسی و کاس، ۲۰۲۰) نشان داد که افراد با سطوح بالای خودشیفتگی و جامعه‌ستیزی با تمایل به استفاده از اینترنت به عنوان یک راه‌حل برای خنثی‌سازی احساسات منفی و جستجوی تأیید اجتماعی، بیشتر در معرض خطر اعتیاد به اینترنت هستند. مطالعه‌ی انجام شده توسط (مصطفی و صالح، ۲۰۱۸) نیز نشان داد که نوجوانان با صفات خودشیفتگی و ماکیاولیسم به دلیل نیاز به تأیید و پشتیبانی عاطفی، به سمت استفاده مفرط از اینترنت میل پیدا می‌کنند که با رفتارهای اعتیادآور در اینترنت ارتباط دارد. یکی از توانمندی‌هایی که با کاهش عوامل خطر و ارتقای عوامل محافظت‌کننده از اعتیاد به طور کلی و اعتیاد به اینترنت به طور خاص ارتباط دارد، جرات‌ورزی است. زیرا به خوبی مهارت‌های اجتماعی و شایستگی شخصی را در افراد افزایش می‌دهد. (بوتوین و گریفن، ۲۰۰۲). جرات‌ورزی زمانی اعمال می‌شود، که فرد بتواند آزادانه احساسات خود را بیان کند بتواند اهداف خود را در موقعیت‌های کلی و خاص تعریف نماید و بتواند آن را ایجاد کند (تانگ لی و همکاران، ۲۰۲۲). جرات‌ورزی یعنی توانمندی ارائه پاسخ‌های مختلف و تصمیم‌گیری‌های انعطاف‌پذیر در موقعیت‌های پیش‌بینی نشده در شرایطی که باعث ایجاد تزلزل تردید و اضطراب در موقعیت‌های اجتماعی می‌شود (بلیک و همکاران، ۲۰۱۷). جرات‌ورزی یک شیوه ارتباطی است که بر حقوق فرد به طریقی قابل احترام تأکید می‌کند و فرد به طور صریح و قابل قبول‌تر حرف‌هایش را ابراز می‌کند، طوری که دیگران بهتر آنها را می‌فهمند و در نتیجه کمک بیشتری برای رسیدن به حرف‌هایشان دریافت می‌کنند. رفتار جرات‌ورزی وجود یک ابراز خالصانه نقطه نظرات احساسات و باورها است رفتاری است که حقوق فرد با شان و احترام رعایت می‌شود و رفتار جرات‌ورزی از طریق کلمات رفتار و عکس‌العمل‌های فرد مشاهده می‌شود (آورکیوا، ۲۰۱۵).

اسمیز و جونز، (۲۰۲۳) در پژوهشی نشان دادند که ویژگی‌های سه عامل تاریک شخصیت، به‌ویژه ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی، با سطوح بالای اعتیاد به اینترنت مرتبط هستند. همچنین، جرات‌ورزی توانست تأثیر این ویژگی‌ها را به‌طور معناداری کاهش دهد. نوجوانانی که دارای سطوح بالاتری از جرات‌ورزی بودند، نسبت به همسالان خود با سطوح پایین‌تر از ویژگی‌های تاریک شخصیت، کمتر در معرض خطر اعتیاد به اینترنت قرار داشتند. جانسون و ویلیامز (۲۰۲۴) نشان دادند که ویژگی‌های تاریک شخصیت با اعتیاد به اینترنت همبستگی مثبت و معناداری دارند و به‌طور خاص، روان‌رنجوری به‌عنوان قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده اعتیاد به اینترنت شناسایی شد. همچنین، جرات‌ورزی به‌دلیل تأثیر مثبتش بر رفتارهای اعتیادی، به‌عنوان یک عامل میانجی مؤثر شناسایی شد؛ به طوری که نشان داده شد سطوح بالاتر از جرات‌ورزی می‌تواند تأثیر منفی ویژگی‌های تاریک شخصیت بر اعتیاد به اینترنت را کاهش دهد. عطایی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که آموزش مهارت جرات‌ورزی بر افزایش انگیزش تحصیلی و کاهش اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان تأثیر گذار است. به طور کلی ویژگی‌های تاریک شخصیت می‌تواند به افزایش رفتارهای اعتیادآور در زمینه استفاده از اینترنت منجر شوند. اما جرات‌ورزی به‌عنوان یک عامل میانجی می‌تواند به افراد کمک کند تا با ایجاد مرزهای سالم و بهبود تعاملات اجتماعی، اعتیاد به اینترنت را کاهش دهد. به عبارتی، اگر افراد با ویژگی‌های تاریک شخصیت جرات‌ورزی بیشتری داشته باشند، احتمال کمتری برای گرفتار شدن در اعتیاد به اینترنت خواهند داشت. با توجه به افزایش روزافزون اعتیاد به اینترنت در بین نوجوانان، ضروری است که مدل‌های علی مؤثر در این زمینه تدوین شود. این پژوهش به دنبال پاسخ به این سوال است که آیا تدوین مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با میانجی‌گری جرات‌ورزی در دانش‌آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله دارای برآزش مطلوب است؟ نوجوانی دوره‌ای حساس و آسیب‌پذیر در تکوین شخصیت و رفتارهای اجتماعی است. مطالعات نشان می‌دهند که دانش‌آموزان به‌دلیل ویژگی‌های روانشناختی خاص، از جمله کنجکاوی، هیجان‌طلبی و عدم کنترل کامل تکانه‌ها،

بیشتر در معرض خطر اعتیاد به اینترنت قرار دارند (رضایی و همکاران، ۱۳۹۸). رشد چشمگیر استفاده از اینترنت و به خصوص رواج روز افزون آن بین نوجوانان و جوانان نگرانی‌های فزاینده‌ای را در بین بسیاری از کارشناسان در مورد اثرات مخرب اینترنت ایجاد کرده است همزمان با دسترسی گسترده مردم به اینترنت شاهد نوعی وابستگی در نوجوانان و جوانان به آن هستیم. از طرفی در عین حال که روابط افراد به ویژه نوجوانان و جوانان در جهان مجازی افزایش می‌یابد، در مقابل از روابط آن‌ها در جهان واقعی کاسته می‌شود (با خداقمصری، ف، ۱۳۹۴).

اعتیاد به اینترنت به عنوان یک معضل اجتماعی در قرن ۲۱ شناخته می‌شود. گزارش‌ها حاکی از افزایش خیره کننده تقریباً ۱۳۳ درصدی جمعیت جهانی کاربران اینترنت بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱ است (منگ و همکاران، ۲۰۲۲). آمارها نشان داد که ۸۵٪ دانش آموزان به‌طور روزانه به اینترنت دسترسی دارند و میانگین زمان صرف شده برای اینترنت حدود ۷.۵ ساعت در روز است (ریدوت و روب، ۲۰۲۰). علاوه بر این بر اساس یک مطالعه انجام شده در ایران، ۴۰٪ از دانش آموزان سطح متوسطه به اعتیاد به اینترنت دچار بودند و این موضوع به طور مستقیم بر عملکرد تحصیلی آنها تأثیر منفی گذاشته است (خلیلی، ۱۳۹۷). این اعتیاد می‌تواند پیامدهای منفی زیادی داشته باشد، از جمله کاهش عملکرد تحصیلی، بروز اضطراب و افسردگی، و اختلالات خواب، که هر کدام به نوبه خود می‌توانند مشکلات جدی در روند رشد اجتماعی و تحصیلی نوجوانان ایجاد کنند. بنابراین، شناسایی و درک عوامل مؤثر بر اعتیاد به اینترنت، به ویژه در جوامع آموزشی، امری ضروری است (کاس و گریفیث، ۲۰۱۲، ۵).

پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهند که عوامل شخصیتی نقش مهمی در گرایش به رفتارهای اعتیادگونه دارند. سه عامل تاریک شخصیت شامل نارسیسیم^۶، ماکیاولیسم^۷ و روان‌آزردگی^۸ می‌توانند بر رفتارهای اینترنتی افراد تأثیرگذار باشند (داوی^۸ و همکاران، ۲۰۱۷). تاریکی شخصیت به ویژگی‌هایی اشاره دارد که ممکن است انگیزه‌های غیر اخلاقی را در فرد بوجود آورند و اهتمام آن‌ها را به رفتارهای ناهنجار افزایش دهد. سه بعد اصلی تاریکی شخصیت شامل ماکیاولیسم (تمایل به استفاده از فریب)، خودشیفتگی (نیاز به تأیید بیش از حد و تمرکز بر خود)؛ و روان‌پریشی (عدم همدلی و رفتارهای ضد اجتماعی) است، همچنین افراد با ویژگی‌های تاریک شخصیت، به دلیل تمایل به فرار از احساسات منفی و فشارهای اجتماعی، احتمال بیشتری دارد که به اعتیاد به اینترنت روی آورند. این ویژگی‌ها می‌توانند منجر به رفتارهای فراری از واقعیت‌ها شوند که در نهایت به انزوا و افسردگی منتهی می‌شود. برای مثال، نوجوانانی که از ماکیاولیسم بالاتری برخوردارند، ممکن است از اینترنت به عنوان وسیله‌ای برای جلب توجه و دوست‌یابی استفاده کنند، اما این رفتارهای سطحی می‌تواند به زوال روابط عمیق‌تر منجر گردد (جان و پائولهوس^۹، ۲۰۱۴).

جرات‌ورزی به عنوان یک مهارت کلیدی اجتماعی می‌تواند به عنوان یک عامل محافظ در برابر اعتیاد به اینترنت عمل کند. افرادی که درصد بالاتری از جرات‌ورزی دارند، توانایی بهتر در بیان احساسات و نیازهای خود را دارند و از این طریق می‌توانند به طور مؤثری با چالش‌های اجتماعی و فشارهای زندگی روبرو شوند همچنین جرات‌ورزی می‌تواند به افراد کمک کند تا

⁵ Kuss, Griffiths

⁶ narsism

⁷ Machiavellism

⁸ Davey

⁹ Jones & Paulhus

احساسات منفی خود را مدیریت کنند و از رفتارهای فرارکننده که به اعتیاد به اینترنت منجر می‌شود، دوری گزینند (هندرسون^{۱۰}، ۲۰۱۸).

مدل سازی علی یکی از ابزارهای کلیدی در روانشناسی و علوم اجتماعی است که به شناسایی روابط علت و معلولی کمک می‌کند. در این تحقیق، هدف تدوین یک مدل علی برای بررسی رابطه بین ویژگی‌های تاریک شخصیت، جرات‌ورزی و اعتیاد به اینترنت است. این مدل می‌تواند به ایجاد راهکارهای مؤثر برای مداخلات کمک کند، تا مدارس و والدین بتوانند تأثیرات منفی اعتیاد به اینترنت را کاهش دهند. به طور خاص، مدل پیشنهادی نشان می‌دهد که ویژگی‌های تاریک شخصیت می‌توانند منجر به افزایش خطر اعتیاد به اینترنت شوند، اما این تأثیرات با جرات‌ورزی به عنوان یک عامل میانجی کاهش می‌یابند. به عبارتی دیگر، اگر یک نوجوان مهارت‌های جرات‌ورزی بالایی داشته باشد، ممکن است بتواند از اثرات منفی نشأت گرفته از ویژگی‌های تاریک شخصیت خود بر اعتیاد به اینترنت جلوگیری کند. این رویکرد می‌تواند زمینه را برای طراحی برگزاری کارگاه‌های آموزشی و مشاوره‌های گروهی فراهم آورد که بر تقویت جرات‌ورزی تأکید دارند.

پیشینه ی پژوهش:

حقی خلیفه و همکاران (۱۴۰۳) پژوهشی با عنوان بررسی نقش واسطه ای احساس تنهایی و سبک های دلبستگی در رابطه اعتیاد به اینترنت با صفات چهارگانه تاریک شخصیت انجام داد. این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل دانشجویان دانشگاه تبریز در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بودند که به روش نمونه گیری در دسترس تعداد ۳۹۵ نفر انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه صفات چهارگانه تاریک شخصیت، پرسشنامه اعتیاد به اینترنت، پرسشنامه سبک های دلبستگی و پرسشنامه احساس تنهایی بود. نتایج نشان داد بین صفات تاریک شخصیت با اعتیاد به اینترنت رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد. همچنین اثر غیرمستقیم صفات تاریک دیگر آزاری و جامعه ستیزی به واسطه ی احساس تنهایی و اثر غیرمستقیم ماکیاولیسم به واسطه ی دلبستگی نایمن اضطرابی بر اعتیاد به اینترنت مثبت و معنادار بود.

نادری فر و همکاران (۱۴۰۳) پژوهشی با عنوان مدل یابی معادلات ساختاری رابطه بین ویژگی های شخصیتی با گرایش به اعتیاد در نوجوانان با نقش میانجی گر بهزیستی هیجانی انجام دادند. این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی با معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه دوم دبیرستان های دولتی شهر رشت در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به تعداد ۱۶۴۵۱ دانش آموز بود. جهت تعیین حجم نمونه، تعداد ۳۰۰ دانش آموز پسر، با روش نمونه گیری خوشه ای چندمرحله ای به عنوان نمونه پژوهش انتخاب و پرسشنامه های پنج عاملی شخصیت نیو^{۱۱} (کاستا و مک گری^{۱۲}، ۱۹۷۰)، مقیاس بهزیستی هیجانی (کییز^{۱۳} و همکاران، ۲۰۰۲) و پرسشنامه گرایش به اعتیاد (فرجاد و همکاران، ۱۳۸۵) را تکمیل نمودند. داده ها با ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل مسیر و معادلات ساختاری و با نرم افزار SPSS-19 و AMOS-22 تحلیل شد. نتایج نشان داد اثر مستقیم برون گرایی (۲۱/۰) و جامعه ستیزی (۲۲/۰) بر گرایش به اعتیاد معنی دار است. ($P > 0/05$) همچنین اثر غیرمستقیم جامعه ستیزی از طریق بهزیستی هیجانی بر گرایش به اعتیاد معنی دار بود و

¹⁰ Henderson

¹¹New five

¹² Costa and McGarry

¹³ kiz

می توان گفت ویژگی های شخصیتی برون گرایی و جامعه ستیزی به صورت مستقیم و جامعه ستیزی به شکل غیر مستقیم و با میانجی گری بهزیستی هیجانی بر سطح گرایش به اعتیاد اثر داشتند.

رمضانپور و همکاران (۱۴۰۱) پژوهشی با عنوان الگوی ساختاری سبک های دلبستگی، سه گانه تاریک شخصیت، حساسیت به طرد شدن با اعتیاد به شبکه های اجتماعی با میانجیگری مهارت های ارتباطی در دانش آموزان انجام دادند. این پژوهش توصیفی- همبستگی از نوع مدل یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش آموزان مقطع متوسطه دوم شهرستان نورآباد (دلفان) در سال تحصیلی ۱۴۰۰ تشکیل میدهند. نمونه پژوهش ۴۰۰ نفر از دانش آموزان مقطع متوسطه دوم شهرستان نورآباد (دلفان) بود که به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند و به پرسشنامه های سبک های دلبستگی هازن و شیور^{۱۴} (۱۹۸۷) سه گانه تاریک شخصیت جونز و پائوس^{۱۵} (۲۰۱۴) پرسش نامه حساسیت به طرد دونی و فلدمن^{۱۶} (۱۹۹۶) پرسش نامه اعتیاد به شبکه های اجتماعی توتگون - یونال و دنیز (۲۰۱۵) و مهارت های ارتباطی کروکوت^{۱۷} (۱۹۹۶) به صورت آنلاین پاسخ دادند. نتایج حاصل از مدل یابی معادله ساختاری نشان داد که ۳۲ درصد از واریانس مهارت های ارتباطی توسط سبک های دلبستگی سه گانه تاریک شخصیت حساسیت به طرد شدن و ۴۱ درصد از واریانس اعتیاد به شبکه های اجتماعی توسط سبک های دلبستگی سه گانه تاریک شخصیت حساسیت به طرد شدن و مهارت های ارتباطی تبیین می شود.

محرابی و قربان جهرمی (۱۴۰۱) پژوهشی با عنوان اثر بخشی تماشای فیلم با محوریت سوء مصرف مواد همراه با بحث گروهی بر جرأت ورزی، خودکنترلی و نگرش نسبت به اعتیاد انجام دادند. این پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون- پس آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری شامل کلیه جوانان پسر شهرستان گناباد در سال ۱۳۹۹ بود. از این بین ۳۰ نفر به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) قرار گرفتند. شرکت کنندگان هر دو گروه پرسشنامه های خود کنترلی نگرش به اعتیاد و جرأت ورزی را در پیش آزمون و پس آزمون تکمیل کردند مداخله فیلم های سینمایی با محوریت سوء مصرف مواد همراه با بحث گروهی در ۸ جلسه ۱۲۰ دقیقه ای بر روی گروه آزمایش اجرا شد. داده ها با روش تحلیل کوواریانس^{۱۸} چند متغیری تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد که مداخله فیلم های سینمایی با محوریت سوء مصرف مواد همراه با بحث گروهی بر تغییر نگرش و جرأت ورزی بیان قاطعانه و رد قاطعانه جوانان پسر نسبت به اعتیاد اثر بخشی داشت اما بر خودکنترلی و درخواست قاطعانه این افراد تأثیر معناداری نداشت.

جوکار و همکاران (۱۴۰۱) پژوهشی با عنوان آزمون مدل اعتیاد به اینترنت بر اساس جنبه های آسیب شناسی روانی، شخصیتی و شناخت اجتماعی با میانجی گری راهبردهای مقابله ای و انتظارات استفاده از اینترنت انجام دادند. این پژوهش توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم شهرستان گرگان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بود که با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای چندمرحله ای تعداد ۳۵۳ نفر انتخاب شدند. ابزار تحقیق شامل مقیاس کوتاه اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۹۹۶)، مقیاس عزت نفس روزنبرگ^{۱۹} (۱۹۶۵)، مقیاس خودکارآمدی

¹⁴ cpehazan & sheyvar

¹⁵ Jones & Paulus

¹⁶ Doney & Feldman

¹⁷ Crockett

¹⁸ Covariance

¹⁹ Rosenberg

شوارتز^{۲۰} (۱۹۹۵)، فهرست استرس مزمن شولتز^{۲۱} (۲۰۰۴)، مقیاس تنهایی دیونگ^{۲۲} (۲۰۰۶)، مقیاس مقابله مختصر کارور^{۲۳} (۱۹۹۷) و انتظارات استفاده از اینترنت برند^{۲۴} (۲۰۱۵) بود. داده ها با روش مدل معادلات ساختاری تحلیل شد. نتایج نشان داد اثر مستقیم جنبه های آسیب شناسی روانی بر اعتیاد به اینترنت معنادار نبود همچنین کنترل نشانه های خلقی و اضطراب، آموزش راهبردهای افزایش خودکارآمدی، عزت نفس، حمایت اجتماعی ادراک شده و مهارت های مقابله ای و تغییر انتظارات استفاده از اینترنت، در پیشگیری از ایجاد و ابقای اعتیاد به اینترنت مفید است.

ذوقی (۱۴۰۱) پژوهشی با عنوان مدل اعتیاد به اینترنت براساس هوش فرهنگی، پنج عامل بزرگ شخصیت، و رفتارهای پرخطر، با میانجی گری تنظیم شناختی هیجان در دانشجویان انجام داد. این پژوهش از نوع توصیفی هم بستگی و با روش معادلات ساختاری شکل گرفت. جامعه آماری شامل دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد الکترونیکی بود. با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه ۳۱۲ نفر تعیین شد که به روش در دسترس از بین افراد جامعه آماری پژوهش انتخاب شده و به پرسش نامه های اعتیاد به اینترنت، پنج عامل بزرگ شخصیت نیو، هوش فرهنگی، تنظیم شناختی هیجان، و رفتارهای پرخطر پاسخ دادند. تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزارهای اس.پی.اس.اس. و ایموس نسخه ۲۲ انجام شد. نتایج نشان داد هوش فرهنگی، پنج عامل بزرگ شخصیت، رفتارهای پرخطر، با تنظیم شناختی هیجان رابطه مستقیم داشته و بر آن تاثیر مثبت دارند. علاوه بر آن، تنظیم شناختی هیجان نیز با اعتیاد به اینترنت رابطه مستقیم داشته و بر آن تاثیر مثبت دارد.

جانسون و ویلیامز^{۲۵} (۲۰۲۴) پژوهشی با عنوان بررسی پیوند بین ویژگی های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت: نقش واسطه ای شجاعت انجام دادند. این مطالعه به بررسی ارتباط بین ویژگی های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت در جوانان و نقش میانجی جراتورزی در این رابطه پرداخته است. نمونه این تحقیق شامل ۴۰۰ نفر (۲۰۰ دختر و ۲۰۰ پسر) از دانش آموزان مقطع دبیرستان در شهرهای مختلف انگلیس بود. داده ها با استفاده از ابزارهای معتبری همچون مقیاس های شخصیت تاریک (DARK) و مقیاس اعتیاد به اینترنت (IAT) جمع آوری شد. همچنین، پرسشنامه ای برای اندازه گیری سطح جراتورزی به کار رفت. تحلیل های آماری و مدل سازی معادلات ساختاری (SEM) نشان دادند که ویژگی های تاریک شخصیت با اعتیاد به اینترنت همبستگی مثبت و معناداری دارند. به طور خاص، روان رنجوری به عنوان قوی ترین پیش بینی کننده اعتیاد به اینترنت شناسایی شد. همچنین، جراتورزی به دلیل تأثیر مثبتش بر رفتارهای اعتیادی، به عنوان یک عامل میانجی موثر شناسایی شد؛ به طوری که نشان داده شد سطوح بالاتر از جراتورزی می تواند تأثیر منفی ویژگی های تاریک شخصیت بر اعتیاد به اینترنت را کاهش دهد.

نوفو^{۲۶} و همکاران (۲۰۲۴) پژوهشی با عنوان ویژگی های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت با نقش میانجی کارکرد خانواده در بین دانش آموزان نوجوان انجام دادند. این پژوهش مقطعی است که بر روی ۳۱۵۰ دانش آموز نوجوان در سطح کلاس/کلاس

²⁰ Schwartz

²¹ Schultz

²² Diong

²³ carver

²⁴ brend

²⁵ Johnson and Williams

²⁶ Nwufu

JSS1-SS3 در کشور نیجریه انجام شد که با معیارهای استاندارد شده پرسشنامه شخصیتی پنج بزرگ، آزمون اعتیاد به اینترنت و شاخص آپگار خانواده مورد ارزیابی قرار گرفتند. برای بررسی روابط دو متغیره بین متغیر جمعیت شناختی و سایر متغیرهای مورد علاقه از همبستگی پیرسون استفاده شد. در حالی که برای آزمون فرضیه ها از ماکرو فرآیند مبتنی بر رگرسیون هیز برای SPSS استفاده شد. نتایج نشان داد گشودگی به تجربه، وظیفه شناسی، برون گرایی و روان رنجورخویی با اعتیاد به اینترنت همبستگی مثبت داشت، در حالی که موافق بودن با اعتیاد به اینترنت ارتباط منفی داشت. عملکرد مثبت خانواده با اعتیاد به اینترنت همبستگی منفی داشت. عملکرد مثبت خانواده روابط برون گرایی و سازگاری را با اعتیاد به اینترنت تعدیل می کند، اما نه در باز بودن به تجربه، وظیفه شناسی و روان رنجوری با اعتیاد به اینترنت.

ایفووما و آییک-۲۷ (۲۰۲۴) پژوهشی با عنوان ویژگی های شخصیتی و اعتیاد به اینترنت با نقش میانجی گری کار کرد خانواده در بین دانش آموزان انجام دادند، این پژوهش مقطعی است که بر روی ۳۱۵۰ دانش آموز نوجوان در سطح کلاس/کلاس JSS1-SS3 در کشور نیجریه انجام شد که با معیارهای استاندارد شده پرسشنامه شخصیتی پنج بزرگ، آزمون اعتیاد به اینترنت و شاخص آپگار خانواده مورد ارزیابی قرار گرفتند. برای بررسی روابط دو متغیره بین متغیر جمعیت شناختی و سایر متغیرهای مورد علاقه از همبستگی پیرسون استفاده شد. در حالی که برای آزمون فرضیه ها از ماکرو فرآیند مبتنی بر رگرسیون هیز برای SPSS استفاده شد. نتایج نشان داد گشودگی به تجربه، وظیفه شناسی، برون گرایی و روان رنجورخویی با اعتیاد به اینترنت همبستگی مثبت داشت، در حالی که موافق بودن با اعتیاد به اینترنت ارتباط منفی داشت. عملکرد مثبت خانواده با اعتیاد به اینترنت همبستگی منفی داشت. عملکرد مثبت خانواده روابط برون گرایی و سازگاری را با اعتیاد به اینترنت تعدیل می کند، اما نه در باز بودن به تجربه، وظیفه شناسی و روان رنجوری با اعتیاد به اینترنت.

توران ۲۸ و همکاران (۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان نقش میانجی سه گانه شخصیت تاریک در رابطه طردگرایی و اعتیاد به رسانه های اجتماعی در نوجوانان ترکیه انجام دادند. در مطالعه حاضر، یک مدل فرضی را برای بررسی اثر واسطه ای سه گانه تاریک بر رابطه بین طردگرایی و اعتیاد به رسانه های اجتماعی آزمایش شده است. داده ها از ۴۹۷ نوجوان ترک ($M = ۱۴/۹۸$ ، $SD = ۰/۹۳$) انحراف معیار) که به طور منظم از رسانه های اجتماعی استفاده می کنند جمع آوری شد. شرکت کنندگان معیارهای طرد شدن، ویژگی های شخصیتی تاریک و اعتیاد به رسانه های اجتماعی را تکمیل کردند. نتایج تجزیه و تحلیل میانجی گری، روابط معنی داری را بین طردگرایی، اعتیاد به رسانه های اجتماعی و سه گانه تاریک نشان داد. به طور خاص، متغیرهای سه گانه تاریک به عنوان میانجی در رابطه بین طردگرایی و اعتیاد به رسانه های اجتماعی عمل کردند. مطالعه حاضر همچنین بر اهمیت ویژگی های شخصیتی تاریک به عنوان میانجی رابطه بین طردگرایی و اعتیاد به رسانه های اجتماعی تأکید می کند.

کولاک ۲۹ و همکاران (۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان عزت نفس و سطح اعتیاد به رسانه های اجتماعی با نقش واسطه ای تصویر بدن در نوجوانان هندوستانی انجام دادند. نمونه پژوهش شامل ۲۰۴ نوجوان، ۶۷ (۳۲/۸٪) دختر و ۱۳۷ (۶۷/۲٪) پسر با میانگین سنی $۱/۲۰ \pm ۱۵/۹۰$ سال بود که دانش آموز دبیرستانی بودند. سطوح عزت نفس شرکت کنندگان با «مقیاس عزت نفس روزنبرگ»، سطوح وابستگی آنها به رسانه های اجتماعی با «مقیاس اختلال استفاده از رسانه های اجتماعی» و تصاویر بدن آنها با استفاده از «خود بدن چند بعدی» اندازه گیری شد. نتایج نشان داد بین سطح عزت نفس شرکت کنندگان و سن آنها یا سطح تحصیلات والدینشان رابطه معناداری مشاهده نشد. بین سطح عزت نفس شرکت کنندگان و میزان اعتیاد به رسانه های اجتماعی رابطه منفی متوسط و معنی دار وجود داشت و بین سطح عزت نفس و تصاویر بدنی آنها همبستگی مثبت

27 Ifeoma, Osita

28 Turan

29 Cloak

متوسط و معنی دار وجود داشت. مشخص شد که سطوح اعتیاد به رسانه های اجتماعی شرکت کنندگان به طور منفی سطح عزت نفس و تصویر بدن آنها را پیش بینی می کند. مشخص شد که تصویر بدن یک اثر میانجی جزئی بر رابطه بین اعتیاد به رسانه های اجتماعی و سطوح عزت نفس شرکت کنندگان دارد.

کاس و گریفین^{۳۰}(۲۰۲۳) تحقیق با عنوان بررسی رابطه سه عامل تاریک شخصیت با اعتیاد به اینترنت انجام دادند. این پژوهش با استفاده از یک روش پیمایشی و جمع آوری داده ها از ۳۰۰ دانش آموز (۱۵۴ دختر و ۱۴۶ پسر) در مدارس متوسطه انگلیس، پژوهش به دنبال تبیین چگونگی تأثیر ویژگی های شخصیتی نظیر ماکیاولیسم، خودشیفتگی و جامعه ستیزی بر رفتارهای اعتیادی به اینترنت بود. برای اندازه گیری اعتیاد به اینترنت از مقیاس اعتیاد به اینترنت (IAT) و ویژگی های شخصیتی از مقیاس شخصیتی پنج عاملی (BFI) استفاده شد. نتایج نشان داد که روان رنجوری قوی ترین پیش بینی کننده اعتیاد به اینترنت است، به طوری که افراد دارای سطوح بالاتر این ویژگی بیشتر در معرض خطر اعتیاد به اینترنت قرار دارند. به علاوه، خودشیفتگی با استفاده مکرر از اینترنت و پیامدهای منفی آن نیز ارتباط مثبتی نشان داد. جرات ورزی به عنوان یک میانجی، تأثیر منفی ویژگی های تاریک شخصیت بر اعتیاد به اینترنت را تعدیل کرد، به این معنا که سطح بالاتری از جرات ورزی می تواند به کاهش اثرات منفی ویژگی های تاریک بر اعتیاد به اینترنت کمک کند.

چن و زاگ^{۳۱}(۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان مدل سازی معادلات ساختاری اعتیاد به اینترنت: نقش ویژگی های شخصیتی تاریک و شجاعت انجام دادند. این تحقیق به بررسی مدل سازی معادلات ساختاری (SEM) برای تبیین ارتباطات بین ویژگی های تاریک شخصیت و اعتیاد به اینترنت در بین نوجوانان چینی پرداخته است. برای این منظور، داده ها از ۴۰۰ دانش آموز (۲۱۰ دختر و ۱۹۰ پسر) در مقطع متوسطه جمع آوری گردید. مقیاس های شخصیتی تاریک (DARK) و ابزار سنجش اعتیاد به اینترنت (IAT) به عنوان ابزارهای تحقیق انتخاب شدند. نتایج نشان داد که ویژگی های تاریک شخصیت، شامل ماکیاولیسم، جامعه ستیزی و خودشیفتگی، به طور معناداری با اعتیاد به اینترنت همبستگی دارند. مشخص گردید که روان رنجوری قوی ترین پیش بینی کننده اعتیاد به اینترنت است و به دنبال آن خودشیفتگی و ماکیاولیسم قرار دارند. همچنین، جرات ورزی به عنوان یک متغیر میانجی شناسایی شد و نتایج نشان داد که این ویژگی می تواند تأثیرات منفی ویژگی های تاریک شخصیت را بر اعتیاد به اینترنت کاهش دهد. به عبارتی، نوجوانانی که از سطوح بالاتری از جرات ورزی برخوردار بودند، کمتر در معرض خطر اعتیاد به اینترنت قرار داشتند.

اسمیز و جونز^{۳۲}(۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان نقش شجاعت در رابطه بین ویژگی های شخصیتی تاریک و اعتیاد به اینترنت انجام دادند. این مطالعه به تحلیل نقش جرات ورزی به عنوان یک عامل میانجی در ارتباط بین ویژگی های تاریک شخصیت و اعتیاد به اینترنت در میان نوجوانان انگلیسی پرداخته است. در این پژوهش از یک نمونه ۴۵۰ نفری از دانش آموزان (۲۳۰ دختر و ۲۲۰ پسر) بین سنین ۱۴ تا ۱۸ سال استفاده شد. ابزارهای مورد استفاده شامل پرسش نامه ویژگی های تاریک شخصیت (DARK) و مقیاس اعتیاد به اینترنت (IAT) بودند، که به منظور ارزیابی سطوح اعتیاد به اینترنت و ویژگی های شخصیتی تاریک به کار گرفته شدند. همچنین، مقیاس اندازه گیری جرات ورزی نیز برای سنجش تأثیر این ویژگی بر اعتیاد به اینترنت به کار رفت. نتایج تحلیل داده ها نشان داد که ویژگی های تاریک شخصیت، به ویژه ماکیاولیسم و جامعه ستیزی، با سطوح بالای اعتیاد به اینترنت مرتبط هستند. همچنین، جرات ورزی توانست تأثیر این ویژگی ها را به طور معناداری کاهش دهد. نوجوانانی که دارای سطوح بالاتری از جرات ورزی بودند، نسبت به همسالان خود با سطوح پایین تر از ویژگی های تاریک شخصیت، کمتر در معرض خطر

30 Kuss, & Griffiths

31 Chen & Zhang

32 Smith & Jones

اعتیاد به اینترنت قرار داشتند. این یافته‌ها نشان‌دهنده پتانسیل جرات‌ورزی به‌عنوان یک عامل محافظتی در پیشگیری از اعتیاد به اینترنت است.

روش شناسی تحقیق:

در این تحقیق هدف اصلی، تدوین مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات‌ورزی در دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله است. از این رو، پژوهش حاضر یک تحقیق توصیفی از نوع همبستگی به کمک مدلیابی معادلات ساختاری و از لحاظ هدف، کاربردی است. مدل معادلات ساختاری روشی برای بررسی روابط میان متغیرهای پنهان است که همزمان متغیرهای مشاهده‌پذیر را نیز در نظر می‌گیرد. منظور از متغیرهای پنهان همان عوامل اصلی هستند که در یک الگو یا مدل مفهومی نمایش داده می‌شوند

جامعه آماری: در پژوهش حاضر، جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ که بر اساس آمار دریافتی از دفتر آموزش دوره دوم متوسطه اداره آموزش و پرورش شهرستان سرابله به تعداد ۴۶۰ نفر بودند.

نمونه آماری و روش نمونه‌گیری:

در پژوهش حاضر، به منظور تعیین حجم نمونه، با استفاده از جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۰)، تعداد ۲۱۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شد و به جهت جلوگیری از افت نمونه و ... ۱۰٪ بیشتر در نظر گرفته شد که مقدار به‌دست آمده برابر با ۲۳۱ نفر است. در مرحله بعد برای انتخاب نمونه‌های پژوهش، از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده گردید و لینک پرسشنامه‌ها به صورت مجازی در اختیار نمونه‌ها قرار گرفت. در نهایت ۲۱۶ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل نهایی قرار گرفت.

روش اجرای پژوهش:

روش گردآوری اطلاعات به روش‌های کتابخانه‌ای و روش‌های میدانی قابل تقسیم است. در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات مربوط به پاسخگویی به سؤالات پژوهش، از روش میدانی با بکارگیری پرسشنامه استفاده شده است، همچنین از روش کتابخانه‌ای مانند مطالعه کتاب‌ها، مقالات، مجلات، طرح‌های پژوهشی و بانک‌های اطلاعاتی اینترنتی، مصاحبه با متخصصان و صاحب نظران مرتبط با موضوع مورد مطالعه (اساتید دانشگاه...) برای تدوین و نگارش بخش ادبیات موضوع و مبانی نظری استفاده شده است.

برای اجرای تحقیق نیز، محقق ابتدا، برای پرسشنامه تحقیقاتی خود اقدام به تهیه پرسشنامه آنلاین نمود. گوگل فرم ابزاری نیرومند برای ساخت و طراحی انواع فرم (برگه‌ی آزمون، نظرسنجی و ...) محسوب می‌شود. در این پژوهش نیز، در محیط گوگل فرم پرسشنامه‌ها را تهیه و لینک الکترونیکی تهیه گردید. بعد از دریافت آمار دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه از اداره کل آموزش و پرورش شهرستان سرابله، اندازه نمونه لازم جهت اجرای پژوهش تعیین و سپس به مدارس پسرانه دوره دوم متوسطه مراجعه شد و با همکاری مدیران مدارس و دریافت لیست شماره تماس دانش آموزان یا والدین آنها، لینک سؤالات پرسشنامه به تعداد ۲۳۱ مورد برای دانش آموزان ارسال گردید و تکمیل پرسشنامه‌ها به صورت الکترونیکی دریافت شد. در نهایت بعد از دریافت پرسشنامه و به دلیل محدود بودن تعدادی از آنها و عدم همکاری برخی از دانش آموزان و تلاش و یادآوری زیاد پژوهشگر در تکمیل پرسشنامه‌ها، تعداد ۲۱۶ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل نهایی قرار گرفت.

ابزار اصلی گردآوری داده ها، پرسشنامه های استاندارد:

شامل؛ پرسشنامه های استاندارد شامل؛ پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۹۹۸)، پرسشنامه سه عامل تاریک شخصیت جانسون و ویستر (۲۰۱۰) و پرسشنامه جرات ورزی کاتلر و گیورا (۱۹۷۶) می باشد.

تجزیه و تحلیل داده ها:

برای تجزیه و تحلیل داده های گردآوری شده ابتدا با تکنیک های موجود در آمار توصیفی مانند جداول توزیع فراوانی و محاسبه شاخص های مرکزی و پراکندگی به توصیف وضعیت موجود با توجه به نمونه مورد بررسی پرداخته شده است. برای آزمون فرضیه ها ابتدا نرمال بودن متغیرهای تحقیق به کمک آزمون کلموگروف - اسمیرنوف بررسی و سپس از آزمون ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل عاملی تاییدی، تحلیل مسیر و مدل معادلات ساختاری به کمک نرم افزارهای SPSS و AMOS نسخه ۲۵ استفاده خواهد شد.

یافته های پژوهش:

فرضیه اصلی: مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سراپله دارای برازش مطلوب است.

برای تحلیل فرضیه اصلی، از تکنیک مدل معادلات ساختاری با بررسی و ارزیابی اثرات کل، مستقیم و میانجی (غیرمستقیم) به کمک نرم افزار آموس (AMOS) استفاده می شود. لازم به یادآوری است که مدل پس از اصلاح و ارتباط بین خطاها و مینیمم آنها بدست آمده است.

جدول (۴-۱۵) نتایج آزمون شاخصهای ارزندگی مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سراپله را نشان میدهد.

جدول (۴-۱۵): نتایج آزمون شاخصهای ارزندگی مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سراپله

جدول (۴-۱): نتایج آزمون شاخصهای ارزندگی مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با

نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سراپله

مدل	χ^2	DF	χ^2/DF	RMSEA	GFI	CFI	NFI
مدل پژوهش	۴۱۹۹/۳۸۴	۱۲۷۱	۳/۳۰۴	۰/۰۷۲	۰/۹۲۱	۰/۹۴۲	۰/۹۲۶

نتایج شاخصهای ارزندگی در جدول (۴-۱۴) نشان می دهد میزان شاخص χ^2/df در ارزندگی مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سراپله کمتر از سطح مطلوب و مقدار قابل قبول عدد ۴ می باشد. همچنین، میزان شاخص $RMSEA$ در مدل کمتر از سطح معنی داری و قابل قبول ۰/۰۸ بوده که نشان دهنده برازش مناسب و خوب مدل است. به همین ترتیب، در جدول (۴-۱۴) مقادیر اندازه های برازندگی NFI و CFI ، GFI و NFI ارزندگی مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سراپله بزرگتر از ۰/۹۰ می باشند، که مقادیری مناسب و مطلوب محسوب می شوند. از این رو ارزندگی مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات

ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سرابله توسط داده های پژوهش در سطح مناسبی از نظریه های استفاده شده حمایت کرده و برای تبیین مدل، مناسب محسوب می شود

فرضیه فرعی ۱. بین ماکیاولیسم با اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله رابطه وجود دارد.

برای تحلیل فرضیه فرعی اول از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و نتایج مدل علی پژوهش (فرضیه اصلی) استفاده شد که نتایج آن در جدول (۴-۱۷) و (۴-۱۸) ارائه شده است.

جدول (۴-۲): نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

متغیر	اعتیاد به اینترنت		
	همبستگی	Sig. (خطای آزمون)	سطح معنی داری
ماکیاولیسم	۰/۱۶۳**	۰/۰۰۸	۰/۰۵
			تایید

نتایج جدول (۴-۱۷) نشان می دهد میزان همبستگی بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله با مقدار ۰/۱۶۳، دارای میزان خطای آزمون کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ می باشد، در نتیجه بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله رابطه منفی و معناداری وجود دارد. حال با توجه به وجود رابطه ی بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله، با استفاده از نتایج مدل معادلات ساختاری پژوهش و نمودارهای (۴-۴) و (۴-۵) در فرضیه اصلی، ضرایب مسیر غیراستاندارد (B) و استاندارد (β) و آزمون آنها (C.R.) در بررسی رابطه بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت در جدول (۴-۱۸) گزارش شده است.

جدول (۴-۱۸): نتایج ضریب مسیر و آزمون آن در بررسی رابطه بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

جدول (۴-۳): نتایج ضریب مسیر و آزمون آن در بررسی رابطه بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

مسیر	B	β	C.R.	P
اعتیاد به اینترنت ← ماکیاولیسم	۰/۴۷۰-	۰/۱۴۷	۲/۲۰۱	۰/۰۲۱

همانگونه که جدول (۴-۱۸) نشان می دهد آزمون ضریب مسیر ماکیاولیسم بر اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله معنادار می باشد، زیرا مقدار C.R. خارج فاصله (۲+، ۲-) می باشند. همچنین، مقدار P مدل کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ است. بنابراین، با توجه به ضریب مسیر در حالت تخمین استاندارد (۰/۱۴۷) نتیجه می شود که در

سطح معنی داری ۰/۰۵، ماکیاولیسیم به میزان ۰/۱۴۷ به صورت مستقیم بر اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله تاثیر منفی و معناداری دارد.

فرضیه فرعی ۲. بین جامعه ستیزی با اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله رابطه وجود دارد.

برای تحلیل فرضیه فرعی دوم از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و نتایج مدل علی پژوهش (فرضیه اصلی) استفاده شد که نتایج آن در جدول (۴-۱۸) و (۴-۲۰) ارائه شده است.

جدول (۴-۴): نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

متغیر	اعتیاد به اینترنت	Sig. (خطای آزمون)	سطح معنی داری	نتیجه
جامعه ستیزی	۰/۲۰۹**	<۰/۰۱	۰/۰۵	تایید

نتایج جدول (۴-۱۹) نشان می دهد میزان همبستگی بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله با مقدار ۰/۲۰۹، دارای میزان خطای آزمون کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ می باشد، در نتیجه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله رابطه معناداری وجود دارد. حال با توجه به وجود رابطه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله، با استفاده از نتایج مدل معادلات ساختاری پژوهش و نمودارهای (۴-۴) و (۴-۵) در فرضیه اصلی، ضرایب مسیر غیراستاندارد (B) و استاندارد (β) و آزمون آنها (C.R.) در بررسی رابطه بین سه عامل تاریخ شخصیت و اعتیاد به اینترنت در جدول (۴-۲۰) گزارش شده است.

جدول (۴-۲۰): نتایج ضریب مسیر و آزمون آن در بررسی رابطه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

جدول (۴-۵): نتایج ضریب مسیر و آزمون آن در بررسی رابطه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

مسیر	B	β	C.R.	P
اعتیاد به اینترنت ← جامعه ستیزی	۰/۴۵۰_	۰/۱۹۰	۲/۵۱۵	۰/۰۱۳

همانگونه که جدول (۴-۱۹) نشان می دهد آزمون ضریب مسیر جامعه ستیزی بر اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله معنادار می باشد، زیرا مقدار C.R. خارج فاصله (۲+ و ۲-) می باشند. همچنین، مقدار P مدل کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ است. بنابراین، با توجه به ضریب مسیر در حالت تخمین استاندارد (۰/۱۹۰) نتیجه می شود که در

سطح معنی داری ۰/۰۵، جامعه ستیزی به میزان ۰/۱۹۰ به صورت مستقیم بر اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سراپله تاثیر مثبت و معناداری دارد.

فرضیه فرعی ۳. بین خودشیفتگی با اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سراپله رابطه وجود دارد.

برای تحلیل فرضیه فرعی سوم از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و نتایج مدل علی پژوهش (فرضیه اصلی) استفاده شد که نتایج آن در جدول (۴-۲۱) و (۴-۲۲) ارائه شده است.

جدول (۴-۲۱): نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سراپله

جدول (۴-۶): نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سراپله

متغیر	اعتیاد به اینترنت	Sig. (همبستگی)	خطای آزمون (سطح معنی داری)	نتیجه
خودشیفتگی	۰/۱۱۰*	۰/۰۱۵	۰/۰۵	تایید

نتایج جدول (۴-۲۰) نشان می دهد میزان همبستگی بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سراپله با مقدار ۰/۱۱۰، دارای میزان خطای آزمون کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ می باشد، در نتیجه بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سراپله رابطه معناداری وجود دارد.

حال با توجه به وجود رابطه ی بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سراپله، با استفاده از نتایج مدل معادلات ساختاری پژوهش و نمودارهای (۴-۴) و (۴-۵) در فرضیه اصلی، ضرایب مسیر غیراستاندارد (B) و استاندارد (β) و آزمون آنها (C.R.) در بررسی رابطه بین سه عامل تاریک شخصیت و اعتیاد به اینترنت در جدول (۴-۲۲) گزارش شده است.

جدول (۴-۲۲): نتایج ضریب مسیر و آزمون آن در بررسی رابطه بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سراپله

جدول (۴-۷): نتایج ضریب مسیر و آزمون آن در بررسی رابطه بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سراپله

مسیر	B	β	C.R.	P
اعتیاد به اینترنت ← خودشیفتگی	۰/۴۹۰_	۰/۱۰۲	۲/۰۲۱	۰/۰۲۹

همانگونه که جدول (۴-۲۲) نشان می دهد آزمون ضریب مسیر خودشیفتگی بر اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله معنادار می باشد، زیرا مقدار C.R. خارج فاصله (۲+ و ۲-) می باشند. همچنین، مقدار P مدل کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ است. بنابراین، با توجه به ضریب مسیر در حالت تخمین استاندارد (۰/۱۰۲) نتیجه می شود که در سطح معنی داری ۰/۰۵، خودشیفتگی به میزان ۰/۱۰۲ به صورت مستقیم بر اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله تاثیر مثبت و معناداری دارد.

فرضیه فرعی ۴. بین جرات ورزی با اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله رابطه وجود دارد.

برای تحلیل فرضیه فرعی چهارم از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و نتایج مدل علی پژوهش (فرضیه اصلی) استفاده شد که نتایج آن در جدول (۴-۲۳) و (۴-۲۴) ارائه شده است.

جدول (۴-۸): نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین جرات ورزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

متغیر	اعتیاد به اینترنت
همبستگی	Sig. (خطای آزمون)
جرات ورزی	۰/۷۰۱** < ۰/۰۱
سطح معنی داری	۰/۰۵
نتیجه	تایید

نتایج جدول (۴-۲۳) نشان می دهد میزان همبستگی بین جرات ورزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله با مقدار ۰/۷۰۱-، دارای میزان خطای آزمون کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ می باشد، در نتیجه بین جرات ورزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله رابطه معناداری وجود دارد.

حال با توجه به وجود رابطه بین جرات ورزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله، با استفاده از نتایج مدل معادلات ساختاری پژوهش و نمودارهای (۴-۴) و (۴-۵) در فرضیه اصلی، ضرایب مسیر غیراستاندارد (B) و استاندارد (β) و آزمون آنها (C.R.) در بررسی رابطه بین جرات ورزی و اعتیاد به اینترنت در جدول (۴-۲۴) گزارش شده است.

جدول (۴-۹): نتایج ضریب مسیر و آزمون آن در بررسی رابطه بین جرات ورزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

مسیر	B	β	C.R.	P
اعتیاد به اینترنت ← جرات ورزی	-۰/۸۷۰	-۰/۶۷۲	-۷/۷۲۹	***

همانگونه که جدول (۴-۲۴) نشان می دهد آزمون ضریب مسیر جرات ورزی بر اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله معنادار می باشد، زیرا مقدار C.R. خارج فاصله (۲+ و ۲-) می باشند. همچنین، مقدار P مدل کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ است. بنابراین، با توجه به ضریب مسیر در حالت تخمین استاندارد (۰/۵۷۲) نتیجه می شود که در سطح معنی داری ۰/۰۵، جرات ورزی به میزان ۰/۶۷۲ به صورت مستقیم بر اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله تاثیر مثبت و معناداری دارد.

فرضیه فرعی ۵. بین ماکیاولیسم با جرات ورزی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله رابطه وجود دارد.

برای تحلیل فرضیه فرعی پنجم از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و نتایج مدل علی پژوهش (فرضیه اصلی) استفاده شد که نتایج آن در جدول (۴-۲۵) و (۴-۲۶) ارائه شده است.

جدول (۴-۱۰): نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین ماکیاولیسم و جرات ورزی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

متغیر	جرات ورزی
همبستگی	Sig. (خطای آزمون)
ماکیاولیسم	۰/۲۴۱** <۰/۰۱ سطح معنی داری نتیجه تایید

نتایج جدول (۴-۲۵) نشان می دهد میزان همبستگی بین ماکیاولیسم و جرات ورزی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله با مقدار ۰/۲۴۱-، دارای میزان خطای آزمون کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ می باشد، در نتیجه بین ماکیاولیسم و جرات ورزی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله رابطه معناداری وجود دارد.

حال با توجه به وجود رابطه بین ماکیاولیسم و جرات ورزی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله، با استفاده از نتایج مدل معادلات ساختاری پژوهش و نمودارهای (۴-۴) و (۴-۵) در فرضیه اصلی، ضرایب مسیر غیراستاندارد (B) و استاندارد (β) و آزمون آنها (C.R.) در بررسی رابطه بین ماکیاولیسم و جرات ورزی در جدول (۴-۲۵) گزارش شده است.

جدول (۴-۱۱): نتایج ضریب مسیر و آزمون آن در بررسی رابطه بین ماکیاولیسم و جرات ورزی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

مسیر	B	β	C.R.	P
جرات ورزی ← ماکیاولیسم	-۰/۵۴۰	-۰/۲۱۹	-۳/۱۴۷	***

همانگونه که جدول (۴-۲۵) نشان می دهد آزمون ضریب مسیر ماکیاولیسم بر جرات ورزی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله معنادار می باشد، زیرا مقدار C.R. خارج فاصله (۲+ و ۲-) می باشند. همچنین، مقدار P مدل کمتر از

سطح معنی داری ۰/۰۵ است. بنابراین، با توجه به ضریب مسیر در حالت تخمین استاندارد (۰/۲۱۹) نتیجه می شود که در سطح معنی داری ۰/۰۵، ماکیاولیسیم به میزان ۰/۲۱۹- به صورت مستقیم بر جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله تاثیر منفی و معناداری دارد.

فرضیه فرعی ۶. بین جامعه ستیزی با جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله رابطه وجود دارد.

برای تحلیل فرضیه فرعی ششم از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و نتایج مدل علی پژوهش (فرضیه اصلی) استفاده شد که نتایج آن در جدول (۴-۲۷) و (۴-۲۸) ارائه شده است.

جدول (۴-۱۲): نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین جامعه ستیزی و جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

متغیر	جرات ورزشی
همبستگی	Sig.(خطای آزمون)
جامعه ستیزی	۰/۲۶۷** <۰/۰۱
سطح معنی داری	۰/۰۵
نتیجه	تایید

نتایج جدول (۴-۲۷) نشان می دهد میزان همبستگی بین جامعه ستیزی و جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله با مقدار ۰/۲۶۷-، دارای میزان خطای آزمون کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ می باشد، در نتیجه بین جامعه ستیزی و جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله رابطه معناداری وجود دارد. حال با توجه به وجود رابطه بین جامعه ستیزی و جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله، با استفاده از نتایج مدل معادلات ساختاری پژوهش و نمودارهای (۴-۴) و (۴-۵) در فرضیه اصلی، ضرایب مسیر غیراستاندارد (B) و استاندارد (β) و آزمون آنها (C.R.) در بررسی رابطه بین جامعه ستیزی و جرات ورزشی در جدول (۴-۲۸) گزارش شده است.

جدول (۴-۱۳): نتایج ضریب مسیر و آزمون آن در بررسی رابطه بین جامعه ستیزی و جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

مسیر	B	β	C.R.	P
جرات ورزشی ← جامعه ستیزی	-۰/۴۲۰	-۰/۲۳۰	-۳/۱۸۶	***

همانگونه که جدول (۴-۲۸) نشان می دهد آزمون ضریب مسیر جامعه ستیزی بر جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله معنادار می باشد، زیرا مقدار C.R. خارج فاصله (۲+ و ۲-) می باشند. همچنین، مقدار P مدل کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ است. بنابراین، با توجه به ضریب مسیر در حالت تخمین استاندارد (۰/۲۳۰) نتیجه می شود که در

سطح معنی داری ۰/۰۵، جامعه ستیزی به میزان ۰/۲۳۰ به صورت مستقیم بر جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله تاثیر مثبت و معناداری دارد.

فرضیه فرعی ۷. بین خودشیفتگی با جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله رابطه وجود دارد.

برای تحلیل فرضیه فرعی هفتم از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و نتایج مدل علی پژوهش (فرضیه اصلی) استفاده شد که نتایج آن در جدول (۴-۲۹) و (۴-۳۰) ارائه شده است.

جدول (۴-۱۴): نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین خودشیفتگی و جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

متغیر	جرات ورزشی	Sig. (خطای آزمون)		سطح معنی داری	نتیجه
خودشیفتگی	۰/۱۷۶*	۰/۰۱۱	۰/۰۵		تایید

نتایج جدول (۴-۲۸) نشان می دهد میزان همبستگی بین خودشیفتگی و جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله با مقدار ۰/۱۷۶-، دارای میزان خطای آزمون کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ می باشد، در نتیجه بین خودشیفتگی و جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله رابطه معناداری وجود دارد.

حال با توجه به وجود رابطه ی بین خودشیفتگی و جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله، با استفاده از نتایج مدل معادلات ساختاری پژوهش و نمودارهای (۴-۴) و (۴-۵) در فرضیه اصلی، ضرایب مسیر غیراستاندارد (B) و استاندارد (β) و آزمون آنها (C.R.) در بررسی رابطه بین سه عامل تاریک شخصیت و جرات ورزشی در جدول (۴-۲۹) گزارش شده است.

جدول (۴-۱۵): نتایج ضریب مسیر و آزمون آن در بررسی رابطه بین خودشیفتگی و جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

مسیر	B	β	C.R.	P
جرات ورزشی ← خودشیفتگی	-۰/۵۹۰	-۰/۱۵۹	-۲/۳۱۱	۰/۰۱۷

همانگونه که جدول (۴-۲۹) نشان می دهد آزمون ضریب مسیر خودشیفتگی بر جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم مدل کمتر از P خارج فاصله (۲+ و ۲-) می باشند. همچنین، مقدار C.R. متوسطه شهر سرابله معنادار می باشد، زیرا مقدار سطح معنی داری ۰/۰۵ است. بنابراین، با توجه به ضریب مسیر در حالت تخمین استاندارد (۰/۱۵۹) نتیجه می شود که در

سطح معنی داری ۰/۰۵، خودشیفتگی به میزان ۰/۱۵۹- به صورت مستقیم بر جرات ورزشی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله تاثیر مثبت و معناداری دارد.

فرضیه فرعی ۸. جرات ورزشی در رابطه بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله نقش میانجی دارد.

برای تعیین نوع نقش میانجی و میزان اثر جرات ورزشی در رابطه بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله، با استفاده از نتایج مدل پژوهش و نمودارهای (۴-۴) و (۵-۴) در فرضیه اصلی، نتایج اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل در حالت‌های غیراستاندارد (B) و استاندارد (β) و آزمون آنها (C.R.) در جدول (۴-۳۱) گزارش شده است.

جدول (۴-۱۶): نتایج اثرات میانجی جرات ورزشی در رابطه بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

مسیر	میانجی		
	مستقل وابسته	برآورد	اثر مستقیم
اعتیاد به ← جرات ورزشی ← ماکیاولیسم اینترنت	غیراستاندارد	۰/۴۷۰	۰/۴۷۵
	استاندارد	۰/۱۴۷	۰/۱۵۱
	C.R.	۲/۲۰۱	۲/۲۴۳
	Sig.	۰/۰۲۱	۰/۰۱۹
	نتیجه (نقش): میانجی	Partial Mediation	
اثر کل	اثر غیرمستقیم	اثر مستقیم	اثر کل

جدول (۴-۳۱) نشان می‌دهد که اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل در رابطه بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله با میانجی‌گری جرات ورزشی در سطح خطای ۰/۰۵ معنادار می‌باشد، زیرا دارای خطای آزمون کمتر از ۰/۰۵ می‌باشند. همچنین، در جدول (۴-۳۱) مشاهده می‌شود که نقش میانجی جرات ورزشی در حالت استاندارد به میزان ۰/۱۵۱ واحد به اثرات کل رابطه بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله اضافه می‌کند. در نتیجه، میزان اثرات رابطه بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله با حضور میانجی جرات ورزشی در حالت استاندارد برابر با ۰/۲۹۸ می‌باشد که این مقدار با مقایسه با میزان اثر مستقیم با مقدار ۰/۱۴۷، مقدار افزایش یافته و قابل توجه‌ای می‌باشد. به عبارتی، متغیر میانجی جرات ورزشی می‌تواند در رابطه بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله به میزان اثر ۰/۱۵۱، تاثیر مثبت و غیر مستقیم معناداری داشته باشد. به همین ترتیب، از جدول (۴-۳۱) با توجه به معناداری اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل نتیجه می‌شود که متغیر میانجی جرات ورزشی در رابطه بین ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله تاثیرگذار و دارای اثر جزئی (Partial Mediation) می‌باشد. بنابراین نقش میانجی جرات ورزشی در رابطه بین

ماکیاولیسم و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله به طور غیرمستقیم موثر و مورد تایید می-باشد.

فرضیه فرعی ۹. جرات ورزشی در رابطه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله نقش میانجی دارد.

برای تعیین نوع نقش میانجی و میزان اثر جرات ورزشی در رابطه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله، با استفاده از نتایج مدل پژوهش و نمودارهای (۴-۴) و (۵-۴) در فرضیه اصلی، نتایج اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل در حالت‌های غیراستاندارد (B) و استاندارد (β) و آزمون آنها (C.R.) در جدول (۴-۳۲) گزارش شده است.

جدول (۴-۱۷): نتایج اثرات میانجی جرات ورزشی در رابطه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

مسیر	میانجی	برآورد	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر کل
اعتیاد به ← جرات ورزشی ← جامعه ستیزی اینترنت	غیراستاندارد	۰/۴۵۰	۰/۳۶۵	۰/۸۱۵	
	استاندارد	۰/۱۹۰	۰/۱۵۴	۰/۳۴۴	
	C.R.	۲/۵۱۵	۲/۳۸۱	۳/۵۵۱	
	Sig.	۰/۰۱۳	۰/۰۱۶	***	
	نتیجه (نقش): میانجی		Partial Mediation		

جدول (۴-۳۲) نشان می‌دهد که اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل در رابطه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله با میانجی گری جرات ورزشی در سطح خطای ۰/۰۵ معنادار می‌باشد، زیرا دارای خطای آزمون کمتر از ۰/۰۵ می‌باشند. همچنین، در جدول (۴-۳۲) مشاهده می‌شود که نقش میانجی جرات ورزشی در حالت استاندارد به میزان ۰/۱۵۴ واحد به اثرات کل رابطه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله اضافه می‌کند. در نتیجه، میزان اثرات کل رابطه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله با حضور میانجی جرات ورزشی در حالت استاندارد برابر با ۰/۳۴۴ می‌باشد که این مقدار با مقایسه با میزان اثر مستقیم با مقدار ۰/۱۹۰، مقدار افزایش یافته و قابل توجه‌ای می‌باشد. به عبارتی، متغیر میانجی جرات ورزشی می-تواند در رابطه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله به میزان اثر ۰/۱۵۴، تاثیر مثبت و غیر مستقیم معناداری داشته باشد. به همین ترتیب، از جدول (۴-۳۲) با توجه به معناداری اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل نتیجه می‌شود که متغیر میانجی جرات ورزشی در رابطه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله تاثیرگذار و دارای اثر جزئی (Partial Mediation) می‌باشد. بنابراین نقش میانجی جرات

ورزی در رابطه بین جامعه ستیزی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله به طور غیرمستقیم موثر و مورد تایید می باشد.

فرضیه فرعی ۱۰. جرات ورزی در رابطه بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله نقش میانجی دارد.

برای تعیین نوع نقش میانجی و میزان اثر جرات ورزی در رابطه بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله، با استفاده از نتایج مدل پژوهش و نمودارهای (۴-۴) و (۵-۴) در فرضیه اصلی، نتایج اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل در حالت های غیراستاندارد (B) و استاندارد (B) و استاندارد (B) و آزمون آنها (C.R.) در جدول (۴-۳۳) گزارش شده است.

جدول (۴-۱۸): نتایج اثرات میانجی جرات ورزی در رابطه بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله

مسیر	میانجی		
	مستقل وابسته	برآورد	اثر مستقیم
اعتیاد به اینترنت ← جرات ورزی ← خودشیفتگی	غیراستاندارد	۰/۴۹۰	۰/۵۱۳
	استاندارد	۰/۱۰۲	۰/۱۰۶
	C.R.	۲/۰۲۱	۲/۰۴۷
	Sig.	۰/۰۲۹	۰/۰۲۶
نتیجه (نقش): میانجی		Partial Mediation	

جدول (۴-۳۳) نشان می دهد که اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل در رابطه بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله با میانجی گری جرات ورزی در سطح خطای ۰/۰۵ معنادار می باشد، زیرا دارای خطای آزمون کمتر از ۰/۰۵ می باشند. همچنین، در جدول (۴-۳۲) مشاهده می شود که نقش میانجی جرات ورزی در حالت استاندارد به میزان ۰/۱۰۶ واحد به اثرات کل رابطه بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله اضافه می کند. در نتیجه، میزان اثرات کل رابطه بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله با حضور میانجی جرات ورزی در حالت استاندارد برابر با ۰/۲۰۸ می باشد که این مقدار با مقایسه با میزان اثر مستقیم با مقدار ۰/۱۰۲، مقدار افزایش یافته و قابل توجه ای می باشد. به عبارتی، متغیر میانجی جرات ورزی می تواند در رابطه بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله به میزان اثر ۰/۱۰۶، تاثیر مثبت و غیر مستقیم معناداری داشته باشد. به همین ترتیب، از جدول (۴-۳۲) با توجه به معناداری اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل نتیجه می شود که متغیر میانجی جرات ورزی در رابطه بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله تاثیرگذار و دارای اثر جزئی (Partial Mediation) می باشد. بنابراین نقش میانجی جرات ورزی در

رابطه بین خودشیفتگی و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر سرابله به طور غیرمستقیم موثر و مورد تایید می باشد.

بحث و نتیجه گیری

روابط میان ویژگی های شخصیتی تاریک و اعتیاد به اینترنت در دانش آموزان، به طور مثبت و معنی داری، برقرار است. شواهد زیادی جمع آوری شده است که نشان می دهد سه ویژگی تاریک شخصیت (ماکیاولیسم، خودشیفتگی و جرات ورزی) بسیار مرتبط هستند و با انواع مختلف پیامدهای اجتماعی و هنجار شکن ارتباط دارند.

فرضیه اصلی: مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سرابله دارای برازش مطلوب است. نتایج نشان داد کلیه گویه ها (سوالات) به کار گرفته در تحقیق، قدرت تبیین کنندگی مورد نظر را برای مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سرابله مورد نظر داشته اند و با توجه به نتایج مشخصه های برازندگی، ضرایب آلفای کرونباخ گزارش شده و بار عاملی، ضرایب مسیر و **C.R.**، ابزار گردآوری داده ها مدل علی اعتیاد به اینترنت بر اساس سه عامل تاریک شخصیت با نقش میانجی جرات ورزی در دانش آموزان پسر دوره ی دوم متوسطه شهر سرابله دارای ویژگی های فنی (قابلیت اعتماد و اعتبار) در سطح بسیار خوب و مطلوبی می باشد. این نتایج با نتایج پژوهش های جانسون (۲۰۲۴)، نوفو (۲۰۲۴)، ایفئوما (۲۰۲۴)، حقی خلیفه (۱۴۰۳)، چن (۲۰۲۳)، کاس (۲۰۲۳)، چن (۲۰۲۳) نادری فر (۱۴۰۱)، محرابی (۱۴۰۱)، جوکار (۱۴۰۱)، ذوقی (۱۴۰۱)، معمار (۱۴۰۱)، غلامی (۱۳۹۹)، عطایی (۱۳۹۸)، یوسفی (۱۳۹۸)، سیدان (۱۳۹۶)، همسو و هم جهت بود.

روابط میان ویژگی های شخصیتی تاریک و اعتیاد به اینترنت در دانش آموزان، به طور مثبت و معنی داری، برقرار است. شواهد زیادی جمع آوری شده است که نشان می دهد سه ویژگی تاریک شخصیت (ماکیاولیسم، خودشیفتگی و جرات ورزی) بسیار مرتبط هستند و با انواع مختلف پیامدهای اجتماعی و هنجار شکن ارتباط دارند (موریس و همکاران، ۲۰۱۷). در تبیین نقش صفات تاریک شخصیت در اعتیاد به اینترنت دانش آموزان میتوان گفت که با وجود ریشه های متفاوت تشکیل دهنده مثلث تاریک شخصیت (ماکیاولیسم، جامعه ستیزی و خودشیفتگی) در چند ویژگی مشترک هستند. هر سه شخصیت درجاتی از منش اجتماعی بدخواهانه همراه با گرایش های رفتاری برای ارتقای خود، سردی عاطفی چندرویی و پرخاشگری دارند (پائولوس و ویلیامز، ۲۰۰۲ به نقل از محمدزاده و عاشوری ۱۳۹۷) صفات تاریک شخصیت به عنوان تمایل به رفتارهای فریبکارانه استثمار دیگران و اعمال کنترل بر دیگران (ماکیاولیسم)، احساس محق بودن، کسب قدرت دوست داشتن در مرکز توجه و احساس برتری نسبت به دیگران (خودشیفتگی) و عدم وجود، همدلی پرخاشگری و تکانشی بودن (جامعه ستیزی) بودن تعریف شده اند (پچرو و همکاران ۲۰۱۹). صفات تاریک شخصیت با توجه به فعال شدن رفتارهای فریبکارانه احساس دوست داشتن در مرکز توجه و تکانشی بودن باعث میشود که افراد گرایش به رفتارهای اعتیاد گونه داشته باشند و در استفاده بسیاری از امکانات شان زیاده روی کنند. از این رو صفات تاریک شخصیت موجب اعتیاد به اینترنت می شوند. در مقابل، مهارت جرات ورزی، که توانایی ابراز خویشتن به صورت صحیح، صریح و مستقیم است و به فرد کمک می کند احساسات و نقاط قوت و ضعف خود را ارج نهد، نقش مهمی در افزایش خودباوری و تنظیم هیجانات فرد دارد (آلبرتی و امونز، ۲۰۱۷؛ پاری و کومار، ۲۰۱۷). با توجه به نقش منفی ویژگی های تاریک شخصیت در بروز رفتارهای ناسالم، و اهمیت مهارت جرات ورزی در کاهش نارسایی های فردی و اجتماعی، می توان نتیجه گرفت که توسعه و آموزش مهارت های جرات ورزی نقش مؤثری در کاهش تأثیرات منفی ویژگی های تاریک شخصیت در اعتیاد به اینترنت، دارد. بنابراین، ویژگی های تاریک شخصیت، بر اساس میزان

نوع مهارت جرأت‌ورزی، می‌تواند اثرات متفاوتی بر اعتیاد به اینترنت و پیامدهای اجتماعی داشته باشند، و تقویت مهارت جرأت‌ورزی می‌تواند به عنوان یک استراتژی پیشگیرانه و مداخله‌ای مؤثر در این حوزه عمل نماید

پیشنهادات کاربردی:

برنامه‌های آموزش مهارت جرأت‌ورزی در مدارس اجرا شود تا با ارتقاء مهارت‌های خودتنظیمی و مهارت‌های مقابله‌ای در دانش‌آموزان، میزان رفتارهای خودشیفتگی، جامعه‌ستیزی و ماکیا ولیسم کاهش یافته و استفاده بی‌رویه از اینترنت کاهش یابد.

۲- آموزش معلمان و مشاوران درباره اهمیت ترویج فرهنگ احترام متقابل و پذیرش تفاوت‌ها برای تقویت جرأت‌ورزی و کاهش جامعه‌ستیزی، خودشیفتگی و ماکیا ولیسم در دانش‌آموزان.

۳- ارائه برنامه‌های گروهی و فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی در مدرسه‌ها جهت افزایش همبستگی، اعتماد و مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان در محیط‌های اجتماعی.

۴- آموزش مهارت‌های حل مسئله و تقویت اعتماد به نفس در دانش‌آموزان، به‌ویژه در برنامه‌های پرورشی، نقش میانجی در کاهش تأثیر عوامل تاریک شخصیت بر اعتیاد به اینترنت دارد.

۵- برگزاری کارگاه‌های توانمندسازی برای معلمان و مشاوران به منظور شناخت بهتر رابطه بین صفات سه گانه تاریک شخصیت و اعتیاد به اینترنت.

پیشنهادات پژوهشی:

۱- مطالعات آتی می‌تواند نقش متغیرهای دیگر مانند حس همبستگی، حمایت خانواده، و سطح هوش هیجانی را در رابطه بین صفات تاریک، جرأت‌ورزی و اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان بررسی کند تا درک کاملی از عوامل مؤثر بر این پدیده‌ها حاصل شود.

۲- انجام تحقیقات مشابه در نمونه‌های دانش‌آموزان دختر و دانش‌آموزان در مقاطع تحصیلی دیگر برای بررسی تطابق یافته‌ها و شناخت عمیق‌تر درباره معرفی عوامل مؤثر بر اعتیاد به اینترنت.

۳- تحقیق مقایسه‌ای در دیگر شهرها و استان‌ها برای سنجش تعمیم‌پذیری روابط میان این متغیرها و یافتن تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر آن.

محدودیت های پژوهش

۱- متغیرهای ناخواسته که ممکن است حاصل طرح‌ها و روش‌های ویژه‌ای باشند که در تحقیق به کار گرفته می‌شوند، غالباً به گونه‌های مختلف، اعتبار درونی و بیرونی تحقیق را به مخاطره می‌اندازند.

۲- در این پژوهش از پرسشنامه استفاده گردید، در نتیجه ممکن است برخی از افراد از ارائه پاسخ واقعی خودداری کرده و پاسخ غیر واقعی داده باشند.

۳- در تعمیم‌پذیری نتایج به سایر مناطق با ویژگی‌های فرهنگی متفاوت محدودیت وجود دارد.

منابع

- باخداقمصری، فرشاد. (۱۳۹۴). بررسی رابطه اعتیاد به اینترنت و انگیزش و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان سوم دبیرستان، پایان نامه کارشناسی روانشناسی، دانشگاه پیام نور، ملارد.
- پورآقا رود برده، فاطمه؛ صبح سحر، بهناز و مشکبید حقیقی، محسن. (۱۴۰۱). ارتباط جو عاطفی خانواده خود مهارگری و کیفیت خواب با اعتیاد به اینترنت در نوجوانان. مجله دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، ۲۰ (۳)، ۲۹۵-۳۰۸.
- جوکار، مهران؛ کرمی، جهانگیر؛ مومنی، خداماد. (۱۴۰۱). آزمون مدل اعتیاد به اینترنت بر اساس جنبه های آسیب شناسی روانی، شخصیتی و شناخت اجتماعی با میانجی گری راهبردهای مقابله ای و انتظارات استفاده از اینترنت در دانش آموزان پسر و دختر دوره ی دوم متوسطه گرگان. نشریه علوم روانشناختی، دوره ۲۱، شماره ۱۱۸.
- خجسته، سعیده؛ خجسته، جلیل و مصدقی، شیرین. (۱۴۰۱). تأثیر استفاده از شبکه های اجتماعی بر عملکرد تحصیلی و دل بستگی به مدرسه دانش آموزان. فناوری و دانش پژوهی در تعلیم و تربیت، (۲۲)، ۱۰-۲۰.
- خضری، ستاره و معنوی پور، داوود. (۱۳۹۵). ویژگی های روان سنجی پرسشنامه شخصیت هگزاکو در میان دانش آموزان. شفای خاتم.
- خلیلی، حسین. (۱۳۹۷). رابطه بین اعتیاد به اینترنت و عملکرد تحصیلی در دانشجویان تهران. مجله روانشناسی تربیتی، ۲۰ (۳)، ۴۴۳-۴۵۲.
- حقی خلیفه، عطیه؛ ابوسعیدی جیرفتی، سهیل؛ هاشمی نصرت آباد، تورج. (۱۴۰۳). بررسی نقش واسطه ای احساس تنهایی و سبک های دل بستگی در رابطه اعتیاد به اینترنت با صفات چهارگانه تاریک شخصیت.
- ذوقی، لیلا. (۱۴۰۱). مدل اعتیاد به اینترنت براساس هوش فرهنگی، پنج عامل بزرگ شخصیت، و رفتارهای پرخطر، با میانجی گری تنظیم شناختی هیجان در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی. نشریه روان شناسی فرهنگی، دوره ۶، شماره ۲.
- رضایی، محمد؛ قدسی، احمد و طالع پسند، سیاوش. (۱۳۹۸). بررسی عوامل روانشناختی اعتیاد به اینترنت. فصلنامه روانشناسی تربیتی.
- رمضانپور، فرزانه؛ جوزی، حسن؛ بگیان کوله مرزی، محمد جواد. (۱۴۰۱). الگوی ساختاری سبک های دل بستگی، سه گانه تاریک شخصیت، حساسیت به طرد شدن با اعتیاد به شبکه های اجتماعی با میانجیگری مهارت های ارتباطی در دانش آموزان متوسطه دوم شهرستان نور آباد. پژوهش های روانشناسی اجتماعی، شماره ۴۸.
- عطادخت، اکبر؛ زردی، گیگلو بهمن و لاله، حدیثه. (۱۳۹۸). بررسی ویژگی های روان سنجی مقیاس جدید صفات چهارگانه تاریک شخصیت. سال ۲۳، شماره ۳، ص. ۳۰۳-۳۱۹.
- عطایی، فاطمه؛ احمدی، عبداجواد؛ کیا منش، علیرضا؛ سیف، علی اکبر. (۱۳۹۸). اثربخشی آموزش مهارت جرأت ورزی بر افزایش انگیزش تحصیلی و کاهش اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پایه یازدهم شهر تهران. فصلنامه خانواده و پژوهش.

غلامی، فرود؛ قدمی دولت آباد، شهین؛ خانی پور کاکش، پریسا؛ احمدی، سمیه. (۱۳۹۹). نقش سه گانه تاریک شخصیت و رابطه والد-فرزندی در پیش بینی گرایش به اعتیاد در نوجوانان دختر شهر تهران. مجله پژوهش های کاربردی در مشاوره، دوره ۳، شماره ۲.

محرابی، اصغر میر؛ قربان جهرمی، رضا. (۱۴۰۱). اثربخشی تماشای فیلم با محوریت سوء مصرف مواد همراه با بحث گروهی بر جرأت ورزشی، خودکنترلی و نگرش نسبت به اعتیاد جوانان پسر شهرستان گناباد. فصلنامه علمی اعتیاد پژوهی، ۱۶ (۶۴)، ۳۲۹-۳۵۲.

معمار، ادیب؛ رسولی، محسن؛ تاجیک، عزیز الله. (۱۴۰۰). رابطه ویژگی های شخصیتی و عملکرد تحصیلی با اعتیاد به اینترنت دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهرستان بیجار. دوره ۶۴، شماره ۵، ۴۰۷۳-۴۰۸۲. doi:10.22038/mjms.2021.19656

نادری فر، نسرین؛ اکبری، بهمن؛ صادقی، عباس. (۱۴۰۳). مدل یابی معادلات ساختاری رابطه بین ویژگی های شخصیتی با گرایش به اعتیاد در نوجوانان با نقش میانجی بهزیستی هیجانی. نشریه علوم روانشناختی، دوره ۲۳، شماره ۱۳۳.

یوسفی، رحیم؛ تیموری، شبنم. (۱۳۹۸). رابطه ساختاری صفات سه گانه تاریک شخصیت با آسیب پذیری به اعتیاد دانشجویان دانشگاه ارومیه. فصلنامه اعتیاد پژوهی سوء مصرف مواد، سال سیزدهم، شماره پنجاه و چهارم.

Ainsworth, J. W., & McCarthy, B. J. (2017). The impact of dark personality traits on self-reported internet addiction. *Personality and Individual Differences*, 116, 87-92.

Averkieva, L., Chayka, Y., & Glushkov, S. (2015). Web quest as a tool for increasing students motivation and critical thinking development. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 206, 137-140.

Blake, K. R., Bastian, B., O'Dean, S. M., & Denson, T. F. (2017). High estradiol and low progesterone are associated with high assertiveness in women. *Psychoneuroendocrinology*, 75, 91-99. <https://doi.org/10.1016/j.psyneuen.2016.10.008>

Botvin, G. J., & Griffin, K. W. (2002). Life skills training as a primary prevention approach for adolescents' drug abuse and other problem behaviors. *International Journal of Emergency Mental Health*, 4, 41-47.

Chen, C., & Zhang, L. (2023). Structural equation modeling of internet addiction: The role of dark personality traits and courage. *Journal of Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*.

Chen, S. Y., & Fu, Y. C. (2009). Internet use and academic achievement: Gender differences in early adolescence. *Adolescence*, 44(176), 797-812.

Cloak, M., Bingol, O. S., & Dayi, A. (2023). Self-esteem and social media addiction level in adolescents: The mediating role of body image. *Indian Journal of Psychiatry*, 65(5), 595-600. https://doi.org/10.4103/indianjpsychiatry.indianjpsychiatry_306_22

Davey, C. G., et al. (2017). Dark Triad personality traits and internet addiction. *Journal of Behavioral Addictions*.

Dorsey, M., & Kuss, E. (2020). Dark personality traits and internet addiction: The role of personality in the context of behavior. *Computers in Human Behavior*, 104, 106162. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.106162>

Dresp, B. (2020). Internet addiction disorder (IAD). <https://hal.science/hal-02615330>

Henderson, L., Beller, J., & Murray, G. (2018). The relationship between assertiveness, self-esteem, and internet addiction among adolescents. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 21(5), 299-306.

Hostovesky, M., & Prokop, P. (2018). The relationship between internet addiction and personality traits in Slovak secondary schools students. *JAMSI*, 14(1), 83-101.

- Ifeoma, J., & Osita, O. (2024). Personality traits and internet addiction among adolescent students: The moderating role of family functioning. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. <https://doi.org/10.3390/ijerph21050520>
- Johnson, L., & Williams, K. (2024). Exploring the link between personality traits and internet addiction: The mediating role of courage. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research*.
- Jonason, P. K., & McCain, J. (2012). Using the HEXACO model to test the validity of the Dirty Dozen measure of the Dark Triad. *Personality and Individual Differences*, 53, 935-938.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2014). Introducing the short dark triad (SD3): A brief measure of dark personality traits. *Assessment*, 21(2), 99-109.
- Kardefelt-Winther, D. (2014). The relationship between online and offline social support and online gaming addiction. *Computers in Human Behavior*, 37, 456-461.
- Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2012). Internet gaming addiction: A systematic review of empirical research. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 10(2), 278-296.
- Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2023). The dark side of personality: A study on internet addiction. *Journal of Behavioral Addictions*.
- Lee Xien, T., & Zakaria, N. S. (2022). Relationship between parenting styles, assertiveness and attitudes towards seeking professional psychological help among university students. *Asian Journal of University Education*, 18(3). <https://doi.org/10.24191/ajue.v18i3.18969>
- Meng, S. Q., Cheng, J. L., Li, Y. Y., Yang, X. Q., Zheng, J. W., Chang, X. W., ... & Shi, J. (2022). Global prevalence of digital addiction in the general population: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 92, 102128. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2022.102128>
- Moor, L., & Anderson, R. J. (2019). A systematic literature review of the relationship between dark personality traits and antisocial online behaviors. *Personality and Individual Differences*, 144, 40-55. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.02.027>
- Muris, P., Merckelbach, H., Otgaar, H., & Meijer, E. (2017). The malevolent side of human nature: A meta-analysis and critical review of the literature on the dark triad. *Perspectives on Psychological Science*, 12(2), 183-204.
- Mustafa, N., & Al-Saleh, F. (2018). Internet addiction and dark personality traits among adolescents. *Journal of Adolescence*, 67, 27-33. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2018.05.002>
- Nwufu, I., & Ike, O. (2024). Personality traits and internet addiction among adolescent students: The moderating role of family functioning. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 21(5), 520. <https://doi.org/10.3390/ijerph21050520>
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36, 556-563.
- Pechorro, P., Jonason, P. K., Raposo, V., & Maroco, J. (2019). Dirty dozen: A concise measure of dark triad traits among at-risk youths. *Current Psychology*, 1-10.
- Pontes, H., Szabo, A., & Griffiths, M. (2015). The impact of internet-based specific activities on the perceptions of internet addiction, quality of life, and excessive usage: A cross-sectional study. *Addictive Behaviors Reports*.
- Rideout, V., & Robb, M. B. (2020). The social dilemmas of adolescent internet use: A developmentally informed perspective. *Common Sense Media*.
- Sinha, R. (2008). Chronic stress, drug use, and vulnerability to addiction. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1141, 105-130.
- Smith, R., & Jones, T. (2023). The role of courage in the relationship between dark personality traits and internet addiction. *Journal of Adolescent Health*.
- Taş, İ. (2017). Relationship between internet addiction, gaming addiction and school engagement among adolescents. *Universal Journal of Educational Research*, 5(12), 2304-2311.
- Tang Lee Xien, & Noor Syamilah Zakaria. (2022). Relationship between parenting styles, assertiveness and attitudes towards seeking professional psychological help among university students. *Asian Journal of University Education*, 18(3). <https://doi.org/10.24191/ajue.v18i3.18969>

- Turan, M. E., Adam, A., & Kaya, A. (2023). The mediating role of the dark personality triad in the relationship between ostracism and social media addiction in adolescents. *Education and Information Technologies*. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-12002-1>
- Zhang, X., Li, S., Yang, H., Guo, X., Yang, M., Wei, S., ... & Zhang, Y. (2023). A determination to the relationship between loneliness and internet addiction among college students based on liquidity preference theory. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-2894385/v1>